

Jsme tady pro vás!

Ve spleti tichých uliček vedoucích kolem komplexu nemocnic a budov vysokých škol, v téměř překvapující oáze klidu u paty Nuselského mostu, je v areálu Karlova, založeného Karlem IV. pro klášterní řád augustiniánů, umístěno Muzeum Policie ČR.

Nejdříve klášter, zrušený dekretem císaře Josefa II. v roce 1784, jenž sám měl pohnutou historii. Několikrát vyhořel, poničili jej husité, pasovští. Vydržel. Původní dispozici si klášter zachoval i po barokní přestavbě. V dnešním interiéru se zachovaly gotické stavební články, hrotitá okna i barokní štukatura. Proti kostelu stojí budova nové prelatury pocházející z počátku 18. století. Byl zde opatův příbytek i s kaplí, zasvěcenou sv. Karlu Boromejskému. Starou prelaturu obýval děkan. V zahradě byla postavena klášterní brána s velkými vraty a uzavřené nádvoří bylo osázeno kaštaný. Prostory nádvoří, kde je dnes park, dotváří drobná architektura typu kapličky, kde je umístěna plastika Karla IV. od Josefa Maxy z roku

1837, přemístěná sem ze Starého Města. V zadním traktu byla hospodářská stavení a všude kolem vinice. V dobrých sklepech kanonie bylo ošetřováno vynikající víno, které devatenáct let staré úplně vypili francouzští vojáci v roce 1742. Znovu hořely, foukaly velké větry, lapkové ukradli všechno měděné nádobí (1770) a domácí pes Molous pokousal radního Nového Města pražského (1773).

Po zrušení kláštera byly budovy nějaký čas využívány jako vojenské skladiště, od roku 1789 jako chorobinec, kde se postupně nacházelo oddělení po léčení venerických chorob, blázinec, a dokonce i farní škola. Nemocnice do roku 1955 a od počátku 60. let minulého století už Ministerstvo vnitra. Státní oblastní archiv, Muzeum Pohraniční stráže, posléze Muzeum SNB a vojsk MV... to vše následovalo v dalších letech. V roce 1990 bylo rozhodnuto o zřízení Muzea Policie České republiky, jehož stálá veřejná expozice byla otevřena 12. 4. 1991.

Dvacet let – narozeniny, které se sluší oslavit. Dvacet let mravenčí práce od chvíle, kdy byl učiněn první krok k vytvoření moderního vzdělávacího zařízení. Dvacet let od doby, kdy byla dána možnost vybudovat muzeum, které bez jakékoliv ideologizace dokumentuje a prezentuje historii, vývoj a činnost bezpečnostních sborů na území našeho státu od doby jeho vzniku do současnosti.

Svoji každodenní činností se podílí na rozvíjení, naplňování poslání a cílů v oblasti formování pozitivních postojů veřejnosti k Ministerstvu vnitra a Policii České republiky, včetně vytváření účinných preventivních strategií v oblasti předcházení kriminalitě a dalším negativním jevům. K tomuto účelu využívá vědecky zpracovávané sbírky pro expoziční, publikační, propagační, preventivní a osvětové aktivity muzea. Zároveň přispívá k rozvíjení a naplňování programu celoživotního vzdělávání a výchovy policistů v oblasti bezpečnostní problematiky. To je kvalita, kterou nemůže v této šíři činnosti poskytnout jiné médium.

Základní naplňovanou koncepcí je – pracovat jako živé dokumentační a osvětové centrum, které je schopno na vysoké profesionální úrovni plnit svou základní trojjedinou funkci: sbírkotvornou, vědeckou a výchovnou.

Prostřednictvím expozic a výstav umožňuje veřejnosti dosáhnout nejen vyšší úrovně vzdělanosti v tak specifické oblasti lidské činnosti, kterou bezesporu práce bezpečnostních orgánů je, ale pochopit i souvislosti vývoje této činnosti ve vztahu ke společnosti i každému jednotlivci. Zároveň se snaží i napomoci formování identity samotných policistů a jistou měrou ovlivňovat jejich morální a hodnotový systém. Jako jedinečná instituce umož-

ňuje současně živý kontakt s minulostí, přítomností i budoucností. Poskytuje prostor pro zamyšlení i odpočinek. Je svým způsobem strážcem paměti, kterého i náš resort potřebuje, zrcadlem našeho vnímání světa i bodem střetu jednotlivých pohledů. Je jedním z mála míst, která oslovují stejnou měrou intelekt i senzitivitu vnímatele. Tuto koncepci se podařilo prosadit až v posledních letech.

Stálá expozice Muzea je založena na prezentaci objektivních dokumentů a faktů, podložených více než tisícem exponátů, z nichž mnohá technická, případně didaktická zařízení si může návštěvník sám vyzkoušet, tisícovkou fotografií a skoro dvojnásobným množstvím textů. Její první část je věnována historii četnictva a policie v období let 1918–1939 s krátkým exkurzem do Rakouska-Uherska. Kromě množství dalších exponátů si návštěvníci mohou prohlédnout četnickou uniformu, výzbroj a další výstrojí součástky z třicátých let 20. století a porovnat ji s oblečením a dalšími náležitostmi členů uniformované stráže bezpečnosti ze stejného období. Mohou se zamyslet nad důvody vzniku a nad činností četnických leteckých hlídek, „pátraček“ a dalších složek četnictva, stejně jako nad situací v našem pohraničí, prozkoumat originální hraniční sloup z doby těsně před 2. světovou válkou a pročíst si dokumenty týkající se činnosti jednotek Stráže obrany státu. Lze vstoupit i do dobově vybavené četnické stanice. Historie naší policie a četnictva v době Protektorátu Čechy a Morava, podíl příslušníků těchto sborů na osvobozovacích bojích, struktura a organizace poválečného Sboru národní bezpečnosti, vznik a vybavení Pohotovostního pluku, pohraniční útvary SNB, poválečné bezpečnostní letectvo atd., to vše je obsahem druhé části expozice.

Zájemci o poválečný černý trh, historii Pohraniční stráže a její technické vybavení a stejně tak návštěvníci se zájmem o operativní techniku používanou Sbohem národní bezpečnosti, především však Státní bezpečností, naleznou tuto oblast našich dějin ve třetí části. Závěrečná, tedy čtvrtá část expozice se zaměřuje především na vývoj a změny výstroje a výzbroje naší policie v 60. až 90. letech minulého století. Zde se můžeme poučit o vývoji uniformy a hodnotního označení příslušníků Sboru národní bezpečnosti a Policie České republiky.

Postupuje-li návštěvník klasicky ve směru prohlídky, navštíví postupně několik přilehlých sálů. Prvním z nich je sál Policie České republiky, který prezentuje a dokládá činnost naší současné policie. Zde se můžeme seznámit s činností pořádkové služby, jízdní policie, s prací pyrotechniků, ale i veterinární služby, stejně

jako s výstrojí a výzbrojí policistů z Útvaru rychlého nasazení. Historický vývoj dopravní policie na našem území nás očekává v dalších prostorách, v sálech dopravní služby. Počínaje druhou polovinou devatenáctého století procházíme dějinným vývojem zaměřeným nejen na řídicí tolik odsuzovanou represi, ale především na otázky prevence. Ti nejmenší si mohou ověřit svoje znalosti dopravních předpisů na počítačových hrách, ty dospělejší kromě množství exponátů a dokumentů zcela určitě zaujme problematika řízení dopravy v tunelu nebo postup při zpracovávání agendy dopravních přestupků.

Poslední 4 sály jsou dárkem k narozeninám. Vlastním. Je to nová expozice dějin kriminalistiky. Tady se mohou návštěvníci, na pozadí prezentace úžasného rozvoje odborných expertizních činností, seznámit se stoupající úspěšností při řešení závažné trestné činnosti. Případy jako „Vranská“, „Pilčik“, „Mrázek“, „Čubírková“, „Mrzák“ či „Orlické vraždy“ zcela jistě v reálu vzrušily veřejnost a mnohé z nich jsou v expozici ještě umocněny scénickými výjevy naznačujícími prostředí, ve kterém byly spáchány.

I pro Muzeum Policie ČR jsou sbírky základem veškeré činnosti. Stavíme se k nim samozřejmě tak, aby nevznikal dojem, že jsou to jen předměty k navozování atmosféry, ale tak, aby sbírkové předměty tvořily vědeckou dokumentaci pramenné a informační hodnoty, a v žádném případě nepředstavovaly sbírku nahodile shromážděných jednotlivin. Jen v návaznosti na proces vytváření, zkvalitňování určování a poznávání sbírek se ukazuje hodnota výchovné a osvětové práce. A ta má smysl jen tehdy, jestliže se snažíme ji rozvíjet jako integrální součást vědecké práce, při respektování všech možností muzea – finančních, personálních atd. Využití vědeckého potenciálu muzejní sbírky posunuje v posledních letech na úroveň i podíl Muzea (potažmo i MV) na rozvíjení celospolečenského programu výchovy a vzdělání tím, že poskytuje vědecky zpracované sbírky pro expoziční, výstavní, publikační a kulturněvýchovné činnosti. Zvykli jsme si novému pohledu na Muzeum. Nevyužíváme jej, jak tomu snad bylo dříve, k propagandistickým cílům, ale neustále máme na mysli otázku, zda jej společnost potřebuje. Následně děláme vše pro to, aby byla vyvolávána potřeba jeho existence, neboť sbírka Muzea reprezentuje kulturní hodnoty, věcnou paměť, jež je součástí kulturní identity národa a nelze ji v žádném případě suplovat jinými médii. Uchováváme tak specifickou součást kulturního dědictví, prohlubujeme resortu MV jeho kulturní paměť, kterou tak potřebuje.

Expozice, publikace, propagační, pre-

ventivní, přednášková a osvětová činnost. Na milion návštěvníků. Děti, dospělých, laiků, sběratelů, odborníků a zahraničních hostů.

Veškerá péče o bývalý klášter, jenž je zapsán v seznamu kulturních památek a chráněn organizací UNESCO. Neustálá snaha uvádět do souladu jeho historickou podobu s moderním funkčním interiérem a využíváním novodobých výstavních metod a interaktivních prvků. Péče nejen o budovu, ale i přilehlý park a zahradu. Udržet vše v chodu – znamená bezvadnou partu pětadvacítky schopných lidí, kteří milují svou práci a nekoukají na „nějakou“ tu hodinu navíc. Postupně totiž zpřístupnili veškeré prostory kláštera veřejnosti, měli podíl na vytvoření expozice HZS ČR – ochrany obyvatelstva, pamatovali na nové sály pro výstavy z různých oborů lidské činnosti, přestavbu audiovizuálního sálu, rekonstrukci dětského dopravního hřiště, hlasové vstupy do expozice.

Žádné sterilní prostředí, ale vstřícnost a přátelský přístup k návštěvníkům, badatelům, maminkám s kočárky a invalidům, i když s určitým omezením (máme totiž úzké dveře na WC a do prvního patra pomáháme s vozíky ručně), předškolákům (máme moc hezkou hernu), studentům. Jsme prostě fajn – od uklízeček po kurátory. Jsme veřejnou institucí spjatou s pojmem kvality běžného života, které chce odstranit bariéry – jakékoliv. Jsme tady pro vás.

PhDr. Marcela MACHUTOVÁ
ředitelka Muzea Policie ČR
Foto: archiv MP ČR

1) Přetlak historie uvnitř i zvenčí – to je Muzeum Policie ČR. Ano, tady kráčely dějiny...

2) Nádvoří bývá tradičně místem slavnostního slibu nově přijatých příslušníků Policie ČR

3) Každoroční vánoční koncert s Hudbou Hradní stráže a Policie ČR, včetně podávání muzejního punče, se těší obrovskému zájmu